

Felhívás a földbirtokosokhoz.

Az 1884. évi XXVI. törvényczikk alapján létesített erdővásárlási alap kitüzött czéljához képest felhivatnak azon földbirtokosok, kik Árva, Trencsén, Turócz, Zólyom, Liptó és Szepes vármegyében, avagy továbbá a Tisza vizkörnyékének felső részében levő magas és középhegységi vidéken, részben vagy egészben elkopárosodott erdőterületekkel, vagy oly hegységi földbirtokkal bírnak, mely közgazdasági szempontból véve is legezélszerűbben erdőművelés útján használandó s ezt az állam részére eladni hajlandók, sziveskedjenek ebbeli ajánlataikat a földművelésügyi ministerium iktató hivatalához folyó évi július hó végéig beküldeni.

A megvásárlásra felajánlandó birtok területek közül a vételnél előny adatik azoknak, melyek kincstári erdők szomszédságában vagy azok közelében vannak, avagy a melyek bár egy vagy több magántulajdonosnak képezik birtokát; de egybe csoportosítva oly területet alkotnak, mely a külön kezelés költségeit megbirja.

A beadandó ajánlatokhoz melléklendők: a birtok telekkönyvi kivonata, annak általános rövid leírása és térkép-vázlata, a birtokos által jelenleg viselt kezelési költség és az állami és községi póttadó kimutatása.

A megvásárlandó birtokok ára az alku-egyezség szerint és csak akkor fizettetik, midőn a birtok teljes egészében az erdőkincstár nevére tehermentesen átíratott.

Kelt Budapesten, 1892. évi ápril hó.

A földművelésügyi m. kir. ministerium.

K ü l ö n f é l é k.

(A—ó.) **Az Alder-féle planimeter használatáról.** A huross terület-mérő tudvalevőleg 0.1 hüvelyknyi széles sávokra bontja fel a megméréendő területrészeket s a sávok hosszúságát mérjük azután meg az u. n. százaskörzővel. A körző valószínűleg onnan nyerte ezt az elnevezést, mert eleinte 100 ölnök megfelelő távolságra állították be, úgy, hogy ezáltal a sávok hosszúságának megmérése, minden teljes körzőnyitás száz ölnök felelven meg, a kerek számmal való szorzás folytán jelentékenyen megkönnyített s gyorsabbá lett.

Egyszerűsíthető a munka az által, ha a körző ives csavarán lévő csavaranyákat úgy állítjuk be, hogy egy teljes körzőnyitás épen egy holdnak vagy — nagy mérczével ($1''=40^\circ$; $1''=50^\circ$) dolgozva — fél holdnak feleljen meg. E végből a huross terület-mérő szál-közeinek egymástól való távolságát a munka alatt levő térkép kisebbitési arányában kifejezve a nyert számértékkel a négyszögölekben kifejezett holdat elosztjuk, a talált hosszúságot a térkép mérczéjén lemérjük s a csavaranyákat a körzőnek ilyen mértékű kinyitása mellett rögzítjük. Ha a talált hosszúság kényelmesen körzőbe fogható nem lenne, akkor ezt annak felére állítjuk be. Ily beállítás mellett minden teljes körzőnyitás az első esetben egy egész, a második esetben fél holdnak felel meg.

Ha pl. a térkép mérczéje szerint $1''=120^\circ$; akkor a terület-mérő szálainak egymástól való (0.1 hüvelyk) távolsága $120 \times 0.1 = 12^\circ$ -nek felel meg, a százaskörző tehát $1600 : 12 = 133.3$ ölnyi hosszúságra állítandó be. Ha a mérczén $1''=75^\circ$; a körzőbe egy teljes nyitásra 213.3 ölet kell fogni.

Hanem a munka még így is csak addig kényelmes, míg teljes körzőnyitásokkal van dolgunk, melyek kerek egy egész vagy fél holdnak felelnek meg; abban az esetben azonban, ha a körzőt csak részben nyitottuk ki, e részleges körzőnyitásnak megfelelő hosszúságu sáv területét számítás útján kell meghatározni. A számítás se nem nehéz, se nem hosszú, de mégis időrabló és kényelmetlen, kivált olyankor, ha apró asztagok területét mérve, a számítgatás minduntalan ismétlődik.

E bajon ismét könnyü segíteni. Az egy vagy fél holdnak (egy teljes körzőnyitásnak) megfelelő sáv hosszúságot mérjük rá egy egyenes vonalra s azután osszuk fel tíz egyenlő részre, s a balra eső szélső osztásrészt ismét tíz részre, jelöljük meg a kis osztásrészeket jobbról-balra: 0, 1, 2, 3..... 9, 10, a nagyobbakat pedig a 0-tól kezdve ismét 0, 1, 2, 3.... 8 és 9 számmal. Erről a kis mérczéről a holdnak részeit, a miket másként a százaskörzőnek részleges kinyitása esetében számítgatni kellene, egyszerűen lemérhetjük; mert könnyü belátni, hogy a nagy osztásrészek egy tized, illetőleg egy huszad holdnak s a kis osztásrészek egy század, illetve egy kétszázad holdnak felelnek meg.

Ha a fél holdnak megfelelő hosszúságot osztottuk így be, könnyebbség végett megtehetjük, hogy előbb a teljes körzőnyitásokat egész holdak gyanánt olvassuk össze, az utolsó csonka hold számértékét pedig tized- és századrész gyanánt csapjuk hozzá s a talált eredményt utólag megfelezzük.

Ezzel az egyszerű fogással sok időt megtakaríthatni a pontosság kockáztatása nélkül.

Az Alder-féle térszámítónál különben ügyelnünk kell arra is, vajjon új vagy régi és ennél fogva összehuzódott

térképpel van-e dolgunk. Nevezetesen nem szabad megfeleledkeznünk arról, hogy a területszámítónak lószőr-szálai egymástól mindig pontosan 0.1 hüvelyknyi távolságra maradjanak. Azzal tehát, hogy mi az egy egész vagy fél holdnak megfelelő sávhosszuságot az összehuzódott térképnek éppen ilyen mérczéjéről mérjük le, csak a terület egyik irányában, a sávok hosszúsági irányában alkalmazkodtunk a térkép összehuzódott állapotához; míg a szálak egymástól való távolságát a térkép mérczéjébeu vagyis annak eredeti kisebbitési arányában fejezve, anélkül tehát, hogy az összehuzódást figyelembe vennők, a sávok szélessége irányában a térkép összehuzódásához még nem alkalmazkodtunk.

Legyen például a térkép mérczéje: $1''=100^\circ$, és az összehuzódás $= 3\%$. Ebben az esetben egy hüvelyknyi hosszúságnak a térképen tényleg nem 100° , hanem 103.09 öl, tehát a terület-számító szálai közének nem 10° , hanem 10.309 öl felel meg. Hogy tehát egy holdat mérjünk, ahhoz nem $1600:10=160$ öl hosszú, hanem $1600:10.309=155.2$ öl hosszú sáv kell. A körzöt tehát ebben az esetben nem 160° -re, hanem csak 155.2 öl hosszúságra kell beállítanunk, mert különben minden egyes holdnál mintegy 3-század holddal kevesebb eredményt hozunk ki a valódinál.

(A—ó.) **Fából — ruha.** Mitscherlich tanár — írja az Oest. Forst-Zeitung — Freiburgban oly eljárást szabadalmaztatott, melylyel a farostokat fonásra előkészíteni és szövésre alkalmas fonallá fonní lehet. E czélből a fát vékony darabokra hasogatják s ezeket a léczceskétet rovátkos hengerek között jártatják át, minek következtében azok össze-vissza görbülnek; ez által a rostok összefüggése meglazul, úgy, hogy a hengerek folytonos működése közben a rostok elvégre egymástól egészen szétválnak. Az így elválasztott durva anyagot meg-

száritva újra hengereelni kezdik s e műveletet mindaddig folytatják, míg a legfinomabb rostok is különválnak. A most már fonásra alkalmas anyag igen puha és lágytapintatu, az egyes rostok azonban nehezen szétszakithatók, erősek.

(A—ó) **Adat a róka életkorára.** A Nord. D. Jgd.-Zeitung egy rókáról, mely Angolországban a mult év november havában mult ki, azt állítja, hogy az tizennégy és fél évet töltött ketreczbe zárva; e róka nőstény testvére még ma is él, de már látóképességét egészen elveszítette. Bundája feltűnő szép.

Változások az erdészeti szolgálat körében. A földmivelésügyi m. kir. minister a következő erdőtiszteket nevezte ki. (»Budapesti Közl.« 1892. évi 89. szám.)

I. Az állami erdőfelügyeleti személyzet létszámában.

Első osztályu alerdőfelügyelővé: Janthó János II. oszt. alerdőfelügyelőt a turócz-szent-mártoni erdőfelügyelőséghez.

Harmadosztályu alerdőfelügyelőkké Sziklai Emil főerdészt a nagyszebeni erdőfelügyelőséghez; továbbá a következő erdészeket: Zachar Istvánt a debreczeni erdőfelügyelőséghez, Rochlitz Dezsőt és Pitroff Kornélt a ministerium állami erdőfelügyeleti osztályába.

II. A kincstári és községi erdőket kezelő személyzet létszámában.

Erdőmesterekké: Mjzovszky Károly erdőrendezőt a kolozsvári erdőigazgatósághoz, Barlay Sándor erdőtitkárt a szászsebesi erdőhivatalhoz, Kugler Lajos erdőtitkárt a lugosi erdőigazgatósághoz, Belházi Jenő erdőtitkárt a máramarosszigeti erdőigazgatósághoz.

Erdőtikárrá: Gombossy Ferencz főerdészt a besztercebányai erdőigazgatósághoz.

Főerdészekké: Ormai Kálmán III. oszt. alerdőfel-

ügyelőt a bustyaházai erdőhivatalhoz, továbbá a következő I. oszt. erdészeket: Vassányi Aurélt a besztercebányai erdőigazgatóságához, Papp Jánost a besztercebányai erdőigazgatóságához, Pellion Lajost a kolozsvári erdőigazgatóságához, Fás Gyulát a kaposvári erdőgondnokságához, Bróz Alajost a kolozsvári erdőigazgatóságához, Környei Ferenczet a turdosini erdőgondnokságához, Puza Jenőt a máramaroszigeti erdőigazgatóságához, Würsching Frigyeszt a sóvári erdőhivatalhoz, Jakab Józsefet a csikszeredai erdőhivatalhoz, Márton Sándort a zalaegerszegi erdőhivatalhoz, Székely Mózeszt a besztercei erdőigazgatóságához, Zsivanovics Zsivát a besztercei erdőigazgatóságához, Kim Bélát a soproni erdőgondnokságához.

Erdészekké: Tóth Gyula megyei erdészt a pozsonyi erdőgondnokságához, továbbá a következő erdészjelölteket: Mátavovszky Árpádot a liptóújvári főerdőhivatalhoz, Bekény Aladárt a máramaroszigeti erdőigazgatóságához, Kozma Istvánt az ungvári főerdőhivatalhoz, Pajer Istvánt a besztercebányai erdőigazgatóságához, Sugár Károlyt a kolozsvári erdőigazgatóságához, Neogrády Kálmánt a besztercei erdőigazgatóságához, Benedek Albertet a besztercei erdőigazgatóságához, Szokolóczy Józsefet a bustyaházai erdőhivatalhoz, Fischl Józsefet a gödöllői erdőhivatalhoz, Teodorovits Ferenczet a szászsebesi erdőhivatalhoz, Napholez Jenőt az orsovai erdőhivatalhoz, Kovács Gábort az apatini erdőhivatalhoz, Balogh Dezsőt a lippai főerdőhivatalhoz, Rajtsán Jánost a gödöllői erdőhivatalhoz, Pollág Gézát a sóvári erdőhivatalhoz, Gábor Sándort a csikszeredai erdőhivatalhoz, Máthé Ambrust a csikszeredai erdőhivatalhoz, Krajnyák Jánost a zágrábi erdőigazgatóságához.

Erdészjelöltekké a következő I. oszt. erdőgya-

kornokokat: Téglás Károlyt a selmeczbányai erdőakadémiánál, Lágler Gyulát a lippai főerdőhivatalhoz, Arató Gyulát a zalaegerszegi erdőhivatalhoz, Karvas Emilt a zsarnóczai erdőhivatalhoz, Ulreich Gyulát a besztercebányai erdőigazgatósághoz, Ajtay Jánost az ungvári főerdőhivatalhoz, Hamrák Antalt a lippai főerdőhivatalhoz, Doroszlay Gábort a lugosi erdőigazgatósághoz, Cserey Gyula erdőszámtisztet az orsovai erdőhivatalhoz, Eranosz Antal Jánost a marosvásárhelyi erdőgondnokságához, Kolozsy Bélát a zilahi erdőgondnokságához, Kögl Árpád közalapítványi erdészjelöltet a máramarosszigeti erdőigazgatóságához, Klaudinyi Kálmánt a kolozsvári erdőigazgatóságához, Jungling Jánost a besztercei erdőigazgatóságához, Jausz Sándort a soóvári erdőhivatalhoz, Esztegár Bálintot a csikszeredai erdőhivatalhoz, Ráner Sándort a besztercebányai erdőigazgatóságához, Szalagyi Emilt a szászsebesi erdőhivatalhoz, Regenhart Pált a soóvári erdőhivatalhoz, Bayer Ágostot a gödöllői erdőhivatalhoz, Sável Sándort a bustyaházai erdőhivatalhoz, Füzy Zoltánt a besztercebányai erdőigazgatóságához, Trauer Gyulát a máramarosszigeti erdőigazgatóságához, Polaček Károlyt a zágrábi erdőigazgatóságához, Kayser Sándort a zágrábi erdőigazgatóságához.

Másodosztályu erdőgyakornokokká a következő műszaki dijnokokat és végzett erdőakadémiai hallgatókat: Pausinger Károlyt a kolozsvári erdőigazgatóságához, Szabó Ferenczet a máramarosszigeti erdőigazgatóságához, Mezey Rezsőt a máramarosszigeti erdőigazgatóságához, Ittu Mihályt a lugosi erdőigazgatóságához, Wittich Lajost az ungvári főerdőhivatalhoz, Hammersberg Gézát a lipotújvári főerdőhivatalhoz, Czimra Józsefet a bustyaházai erdőhivatalhoz, Csegezy Pált a kolozsvári erdőigazgatóságához, Draskovich Józsefet a besztercebányai erdőigazgatóságához,

Bartha Gábort a szászsebesi erdőhivatalhoz, Nagy Samut a szászsebesi erdőhivatalhoz, Biró Lajost a lippai főerdőhivatalhoz, Hrabovszky Kelement az eperjesi erdőgondnoksághoz, Kovács Pált a sepsiszentgyörgyi erdőhivatalhoz, Donáth Sándort a sepsiszentgyörgyi erdőhivatalhoz, idősb Belházy Gyulát a bustyaházai erdőhivatalhoz, Szalánczy Lászlót a besztercebányai erdőigazgatósághoz, Saenger Nándort az ungvári főerdőhivatalhoz, Mikolás Vinczét a gödöllői erdőhivatalhoz, Földváry Gyulát a bustyaházai erdőhivatalhoz, Borbáth Gerőt a sepsiszentgyörgyi erdőhivatalhoz, Furrherr Jánost a gödöllői erdőhivatalhoz, Hoffmann Gyulát a balassagyarmati erdőgondnoksághoz, Gurányi Istvánt a lippai főerdőhivatalhoz, Dohnányi Pált a soóvári erdőhivatalhoz, Reschner Rezsőt azágrábi erdőigazgatósághoz.

III. Az erdőszámvevőségi személyzet létszámában.

Harmadosztályu erdőszámvisztte: Gőzsy Gyula műszaki díjnokot a lipatújvári főerdőhivatalhoz.

Az „Erdészeti növénytan“ címü, 200 aranyval jutalmazott pályamunka ára az egyesület tagjai részére 2 frt 80 kr.; nem tagok részére pedig 4 frt. Legezésruberben postautalvánnyal rendelhető meg az országos erdészeti egyesület titkári hivatalánál, mely a művet abban az esetben ha a fentebbi összegben felül még 25 kr. beküldetik, (keresztelés alatt, ajánlva) bérmentve küldi meg.

Az „Erdő-Ör“ vagy „Az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben“ címü munka hatodik kiadása m. évi október hó első napjaiban megjelent. Felkérletnek tehát azon erdőhivatalok, erdőgondnokságok és szaktársak, kik az edészeti műszaki segédszolgáltatatra készülő egyének részére ezen könyvet megszerezni kívánják, hogy annak postautánvétél utján

leendő megküldése iránt az országos erdészeti egyesület titkári hivatalát értesíteni sziveskedjenek. Ára példányonként 3 frt.

Az „**Erdészeti zsebnaptár**“ új évfolyama (1892. évi XI. évfolyam) még kapható. Megrendelhető az országos erdészeti egyesület titkári hivatalánál és pedig legzélszerűbben postautalvánnyal. Ára bérmentetlenül elküldve az egyesület tagjai részére 1 frt, nem tagok részére 1 frt 50 kr. Ha egy vagy két példány megrendelése esetében az előbbi áraikon felül példányonként 15 krral több küldetik be, az elküldés bérmentve (keresztkötés alatt, ajánlva) eszközöltetik. Kettőnél több példány megrendelése esetében az elküldés zárt csomagokban történik s a szállítási díjat az átvétel alkalmával a megrendelő fizetheti ki.

Az „**Erdészeti rendeletek tára**“ 1885., vagyis V.; 1886., vagyis VI.; 1887. évi, vagyis VII., 1888. évi, vagyis VIII., 1889. évi, vagyis IX., végül az 1890-ik, vagyis X. évfolyama az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 10. sz.) megrendelhető. Ára az egyesület tagjai részére, az 1886., 1887. és 1888. évfolyamnak 30 kr, az 1885 évfolyamnak 40 kr. az 1889. évfolyamnak 20 kr. és az 1890. évfolyamnak 70 kr.; nem tagok részére pedig 60 kr, 80 kr., 40 kr., illetőleg 1 frt 40 kr. Az első három évfolyam második kiadása is teljesen elfogyott.

Az „**Erdei facsometék nevelése**“ című munka megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 10. sz.) Ára az egyesület tagjai részére 1 frt 50 kr, nem tagok részére 2 frt.

Az „**Erdészeti földméréstan**“ című pályanyertes munkának eddig még el nem kelt példányai a szerzőnek, Cséti Ottó akadémiai tanárnak, adattak át. Megrendelések egyszerű levelező lapon vagy postautalvánnyon közvetlenül Sel-

meczre intézendők. Ára az egyesület tagjai részére 3 frt 50 kr., mások részére 5 frt.

„**A tölgy és tenyésztése**“ czimü pályanyertes munkának eddig még el nem kelt példányai a szerzőnek, Fekete Lajos akadémiai tanárnak adattak át. Megrendelések egyszerű levelezőlapon, vagy postautalványon közvetlenül Selmeczre a szerzőhöz intézendők. Ára az egyesület tagjai részére 2 frt, nem tagok részére 3 frt.

Ő felsége nagy fénynyomatu arczképe, a mely az egyesület nagytermében levő eredeti olajfestmény után készült, megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 10.). Ára az egyesület tagjai részére csomagolással és postaköltséggel együtt 3 frt 50 kr., nem tagok részére 4 frt.

Halálozás. Büttner Ferencz, az országos erdészeti egyesület rendes tagja f. hó 5-én elhunyt. Béke hamvaira!